

انتخابات دوره هفتم مجلس ارتجاع را تحریم می کنیم

بولتن خبری ایران نبرد(262)- یکشنبه 7 دی 1382- 28 دسامبر 2003
<http://www.iran-nabard.com>

اخبار، گزارشها و تحلیلهای ایران و تحولات عراق
اخبار کارگران و مزد بگیران ایران را در ایران نبرد بخوانید

خبرگزاری آسوشیتدپرس به نقل از اکبر علوی، فرماندار کرمان می نویسد، هرچه بیشتر

زلزله بم

گزارش لحظه به لحظه خبرنگاران ایلنا از زلزله بم: اخبار ویرانی بزرگ!

شنبه ۶ دی ۱۳۸۲ - ۲۷ دسامبر ۲۰۰۳

آمار تقریبی قربانیان زلزله اخیر این شهرستان رقمی بالغ بر 17 هزار نفر را شامل می شود. بر اساس اظهارات برخی مسئولان محل و بازدید از مناطق آسیب دیده از زلزله، به طور تقریبی 17 هزار نفر از هموطنان ما در این زلزله جان خود را از دست دادند که به دلیل ادامه عملیات امداد رسانی و مدفون ماندن بسیاری از اجساد در زیر آوارها، هنوز آمار قطعی و دقیق در این زمینه وجود ندارد. همچنین خبرنگاران ایلنا گزارش دادند که به دلیل حجم دور از تصور فاجعه انسانی زلزله بم، دفن اجساد به صورت دسته جمعی از اوایل امروز آغاز شده و همچنان نیز ادامه دارد. بر اساس این خبر، قربانیان این حادثه دلخراش بدون غسل و کفن به صورت دسته جمعی به خاک سپرده می شوند.

اجساد کشته شدگان زلزله بم به بهشت زهراي این شهر منتقل شده و گروه های مردمی در حال دفن این اجساد هستند.

این در حالی است که بهشت زهراي شهرستان بم مملو از اجساد است که بر روی زمین افتاده اند و به علت کمبود جا، در این قبرستان، اجساد به صورت دسته جمعی دفن می شوند. لودرهای موجود در بهشت زهراي شهرستان بم، مشغول حفر چاله های بزرگی هستند تا اعضای يك خانواده در آن، به صورت دسته جمعی دفن شوند.

همچنین، بر اساس این گزارش، خانواده های کشته شدگان زلزله بم نیز به وسیله ایزاری مانند بیل و کلنگ اقدام به حفر قبر و دفن جسد ها می کنند. رییس ستاد اطلاع رسانی حادثه بم اعلام کرد که آمار متناقضی از تعداد کشته های زلزله بم ارائه می شود و هنوز آمار دقیقی نداریم. فضل الله ایرانمنش، رییس ستاد اطلاع رسانی حادثه بم نیز در خصوص آمار تلفات این زلزله گفت: متأسفانه به دلیل تعداد زیاد کشته ها و کسانی که زیر آوار مانده اند هنوز آمار مشخصی نداریم و در حال بررسی این موضوع هستیم. وی افزود: تعداد 7 هزار نفری که اعلام شده در واقع مجروحینی هستند که تخلیه شده اند و تعداد کشته شدگان نیستند. ایرانمنش در پاسخ به این سوال که چرا تمام خبرگزاری های خارجی تعداد کشته شدگان را 20 هزار نفر اعلام کرده اند، گفت: هر کسی آماری ارائه می دهد که اصلاً مستند نیست و ما تکذیبیه این آمار را از سوی وزارت کشور به همه جا ارسال کرده ایم.

حضور گروه های امداد رسان خارجی در شهرستان بم همچنان ادامه دارد و بعد از ظهر امروز، يك گروه 150 نفری از امدادگران کشور ترکیه وارد این شهرستان شدند. سرپرست این گروه در گفت و گو با خبرنگار ایلنا، خاطر نشان کرده است: 22 نفر از گروه 150 نفری امدادگران ترکیه، پزشکی و سایر افراد امدادگر هستند. وی افزود: این گروه مسافت بین ترکیه تا شهرستان بم را در 6 ساعت طی کرده است و اعضای این گروه، هنگامی که روز گذشته خبر زلزله را شنیده اند، با تجهیز خود، عازم بم شده اند. گفتنی است؛ این گروه ترکیه ای، در زلزله سال 1997 ترکیه نیز به امداد رسانی مشغول بوده و در آن زلزله نیز فعالیت مشابهی را انجام می دادند. همچنین، گروهی از امدادگران ایتالیایی و نیز گروهی از امدادگران کشور سوئیس، وارد شهرستان بم شده اند.

انتقال مجروحین حادثه بم به استان های همجوار و نیز استان تهران، همچنان ادامه دارد. با توجه به بالا بودن تعداد مجروحین این حادثه و نیز تعداد بالای افرادی که زیر آوار مانده اند، تا این ساعت کار انتقال مجروحین به بیمارستان های استان های اطراف، ادامه دارد. بر اساس این گزارش، انتقال مجروحین به استان های کرمان، یزد، شیراز، سیستان و بلوچستان و تهران صورت می گیرد و لحظاتی پیش نیز، حدود 150 نفر از مجروحین زلزله بم با يك هواپیمای نظامی به تهران منتقل شدند.

بر اساس اخبار موجود با گذشت بیش از 36 ساعت از حادثه زلزله در شهرستان بم، مدیریت مناسبی برای کمک به حادثه دیدگان وجود ندارد.

بسیاری از مردم و حتی نیروهای امدادسانی در خیابان‌های شهر سردرگم هستند. بر اساس این گزارش به دلیل فاصله فرودگاه شهرستان بم از محل حادثه و استقرار برخی از مسئولین در فرودگاه، هیچ فرد پاسخگویی در شهرستان بم برای رسیدگی به مشکلات مردم وجود ندارد. به دلیل انتقال اجساد از خانه‌های تخریب شده به بهشت زهرا یا انتقال مجروحین به بیمارستان‌ها، ترافیک سنگینی در شهر وجود دارد و این امر امدادسانی را با مشکل مواجه کرده است. بنزین از شب گذشته در شهرستان کرمان نایاب شده است. صف‌های بنزین در استان کرمان بسیار طولانی است و مردم ساعت‌ها برای خرید بنزین در صف‌های طولانی در انتظار هستند. سردار بهرام نوروزی، معاونت پلیس راه کشور گفت: کلیه مبادی ورودی و خروجی شهرستان بم باز است و از محورهای سیستان و بلوچستان، هرمزگان، جیرفت و خراسان تردد به این منطقه انجام می‌شود.

وی گفت: به دلیل تعداد زیاد امدادسانان و تخلیه مجروحین، ترافیک سنگینی در محورهای بم وجود دارد و مأموران پلیس راه، برای کاهش حجم ترافیک تلاش می‌کنند. نوروزی با تأکید بر اینکه باید از سفرهای غیر ضروری به این شهرستان خودداری شود، افزود: تردهای خودروهای غیر امدادی به این ناحیه موجب تشدید ترافیک و مشکل تأمین سوخت خودروها می‌شود و در کنار آن هیچ کار مفیدی از آنها ساخته نیست. نوروزی خاطر نشان کرد: در این مسیرها اولویت با خودروهای امدادی است، اما از تردد سایر خودروها نیز ممانعت به عمل نمی‌آید.

معاونت پلیس راه کشور تصریح کرد: مراقبت از جاده‌ها تحت کنترل نیروی انتظامی است و کنترل‌های انتظامی با پشتیبانی ستاد حوادث انجام می‌شود. نوروزی گفت: امدادسانی هوایی نیز توسط هلی‌کوپترهای هوایی ناچا صورت می‌گیرد. وی افزود: امدادسانان از استان‌های مختلف به شهرستان بم آمده‌اند و عمل انتقال مجروحین به خارج از شهرستان صورت می‌گیرد.

وی گفت: نیروی انتظامی تلاش می‌کند برای امدادسانی سریع‌تر راه‌ها و مسیرهای تردد را باز کند و به همین منظور از کلیه هموطنان می‌خواهد از سفرهای غیر ضروری به این ناحیه خودداری کنند. تاکنون بسیاری از مجروحان زلزله بم به بیمارستان‌های شهید باهنر، آیت الله کاشانی، افضل پور و پیروز شهر کرمان، منتقل شده‌اند. از سویی دیگر افرادی که میزان جراحات آنها پایین‌تر است به صورت سرپایی درمان می‌شوند و تعدادی دیگر نیز در مصلی بزرگ کرمان و تکیه عباس مستقر شده‌اند. در حال حاضر عمده فعالیت امدادسانان کشف اجساد و نجات افراد از زیر آوار است. بر این اساس گروه‌های امداد رسان از کشور سوئیس و ترکیه در حال حاضر در شهرستان بم هستند و گروه امدادسانی سوئیس همراه با سگ‌هایی که به همراه دارند، درصد کشف افراد زنده، از زیرآوارها هستند.

بنابر این گزارش، احمد خرم، وزیر راه و ترابری از طرف دولت و رئیس جمهور در شهرستان بم حضور دارد و اعلام کرده است که در حال حاضر تعداد 37 هواپیما کار امدادسانی را انجام می‌دهند و کلیه فرودگاه‌های کشور نیز آمادگی کمک به مردم شهرستان بم را دارند. رئیس مخابرات استان کرمان در این زمینه به خبرنگار اعزامی ایلنا به منطقه گفت: پس از وقوع زلزله دو مرکز تلفن همراه در شهرستان بم راه اندازی شده است و در حدود 20 خط اضطراری نیز در این شهرستان برای تلفن‌های اضطراری زلزله زدگان راه اندازی شده است.

رئیس هلال احمر کرمان نیز در ارتباط با روند کمک‌رسانی به زلزله زدگان گفت: برخی از کمک‌های امدادی کشورهای روسیه، آلمان، ترکیه، انگلستان و سوئیس به استان کرمان رسیده است و مابقی آن نیز در راه است. وی در ادامه گفت: در حال حاضر یکی از اصلی‌ترین نیازهای گروه‌های امدادی کامیون و وسایل نقلیه است.

مسئولان هنوز آمار دقیقی از مجروحان این حادثه را نیز اعلام نکردند. پایان پیام

مواضع رژیم و جناح‌های آن در مورد مهمترین تحولات ایران

روح‌الله حسینیان: هفت سال گذشته تاریک‌ترین دوران تاریخ ایران بود
ایلنا: شنبه ۶ دی ۱۳۸۲ - ۲۷ دسامبر ۲۰۰۳

رئیس مرکز اسناد انقلاب اسلامی گفت: دوران هفت ساله گذشته که با شعار اصلاح طلبی، آزادی و شعارهای مشابه، عناصری به اصطلاح اصلاح‌طلب درکشور حاکم شدند، این دوران را به تاریک‌ترین دوران تاریخ اخیر ایران تبدیل کرده و پروژه توسعه سیاسی هم طرحی شکست خورده به حساب می‌آید که کمرنگ شدن حضور مردم در انتخابات بعد از دوم خرداد نمونه بارز این مدعاست. روح‌الله حسینیان، در یادمان شهید مدرس که توسط حزب الله اصفهان برگزار شد، با تحلیل شرایط روز و با ذکر مقدمه‌ای از شرایط حاکم در دوران اختناق رضاخانی و مبارزات شهید مدرس بعنوان یک نماینده

شجاع و يك روحانی متعهد به تعهد نمایندگی به بررسی وضعیت حاکم بر مجلس ششم پرداخت و ضمن بیان گوشه‌ای از دعوایها و باند بازی‌هایی که توسط برخی از نمایندگان در این مجلس به وقوع پیوست، به بررسی نمونه‌هایی از توهین به مقدسات و زیرسوال بردن ارکان نظام مخصوصاً ولایت فقیه از سوی برخی از نمایندگان پرداخت و از این نوع رفتارها در خانه ملت به شدت انتقاد کرد. حسینیان با هشدار به جریان اصلاح طلب گفت: مردم شعارهای دروغین شما را متوجه شده‌اند و قطعاً در انتخابات آینده با چشمانی باز به نمایندگانی متعهد و خدوم رای می‌دهند. وی با ذکر پیشینه‌ای از جنایت‌های باند مهدی هاشمی و اشاره تلویحی به حمایت‌های آیت‌الله منتظری و امام جمعه سابق اصفهان از این باند به بیان چهره واقعی برخی از افراد مدعی اصلاحات پرداخت و گفت: از مردم می‌خواهم که با حضور پرشکوه خود در پای صندوق‌های رای با چشمانی باز به عناصری با روحیات شهید مدرس رای دهند. رئیس مرکز اسناد انقلاب اسلامی به نیروهای حزب‌اللهی توصیه کرد: آرامش خودتان را حفظ کنید و به هیچ وجه در این ایام درگیر مسائل باندي و حزبی یا دعوای رایج گروه‌های سیاسی نشوید تا مبادا بهانه‌ای به دست دشمنان نظام داده شود، به جای آن از شما نیروهای حزب‌اللهی می‌خواهم که بعنوان يك وظیفه مهم چهره و عملکرد واقعی مجلس ششم را برای مردم تبیین کنید.

سرکوب و نقض حقوق بشر توسط رژیم حاکم بر ایران

فرزانه کابلی و اعضای گروهش موقتاً آزاد شدند

زنان ایران، 4 دی 82:

فرزانه کابلی طراح حرکات موزون و رقص‌های محلی که شب گذشته هنگام اجرای نمایش رقص‌های محلی ویژه بانوان در تالار وحدت به همراه اعضای گروه و چند تن از مسئولان وزارت ارشاد از سوی مسئولان دادسرای رسیدگی به جرائم منکراتی (معروف به وزرا) جلب و راهی زندان شده بودند، امروز با وساطت وزیر ارشاد موقتاً و تا روز شنبه آزاد شدند. مسئولان قضایی پرونده به آنها گفته اند صبح روز شنبه برای پاسخگویی به اتهامات خود در دادسرا حاضر شوند. در نمایش "جشنواره آمین" که با طراحی و کارگردانی فرزانه کابلی از سه شنبه گذشته تنها برای زنان به روی صحنه رفته بود، گروه فرزانه کابلی به اجرای رقص‌های محلی و سنتی خراسان و کهگیلویه و بویر احمد، سیستان و کردستان می‌پرداخت. اما چهارشنبه عصر، جشنواره آمین با حکم قضایی در نیمه اجرا تعطیل شد و اعضای گروه به همراه جمعی از مسئولان وزارت ارشاد که در میان آنها مجید شریف خدایی رییس مرکز هنرهای نمایشی، علی آیینی ساز حراست کل ارشاد اسلامی، علی مراد خانی رئیس بنیاد رودکی، مسعود شاهي، مسئول حراست تالار وحدت و اعضای گروه از جمله فرزانه کابلی کارگردان، ژیللا مهرجویی طراح لباس، گیتی روحانی مجری، هادی مرزبان و نزدیک بیست نفر از دختران گروه رقص به چشم می‌خوردند، به دادسرا برده شدند. برپایه همین گزارش احمد مسجد جامعی وزیر ارشاد نیز به علت صدور مجوز این نمایش به دادگاه فراخوانده شده است. گفتنی است که این نمایش سال گذشته در جشنواره فجر با همراهی گروه رقصنده مرد و زن همزمان اجرا شد اما این اجرا ویژه زنان بود.

جلسه دادگاه فرزانه کابلی و گروهش برگزار نمی‌شود

زنان ایران، 5 دی 82:

جلسه دادگاه فرزانه کابلی، کارگردان نمایش "جشنواره آمین" و اعضای گروهش، فردا، شنبه، برگزار نمی‌شود. فرزانه کابلی که از عصر روز پنجشنبه تا جمعه در زندان اوین بازداشت شده بود، با وساطت وزیر ارشاد و سایر مقامات این وزارتخانه آزاد شد. هادی مرزبان، همسر وی ضمن تأیید این خبر به خبرنگار زنان ایران گفت: بقیه اعضای گروه پنجشنبه آزاد شده بودند و فقط خانم کابلی به اوین منتقل شده بود. وی همچنین گفت: درباره احتمال ادامه اجرای این تئاتر که مجوز وزارت ارشاد را داشته، هنوز خبری اعلام نشده است.

عصر چهارشنبه، فرزانه کابلی، اعضای گروهش و برخی از مسئولان وزارت ارشاد در نیمه اجرای نمایش جشنواره آمین که شامل رقص‌های محلی ایران بود و مخاطبان آن فقط زنان بودند، دستگیر شدند. گفته می‌شود فرزانه کابلی در بندی زندانی بوده که شهلا، زنی که بیش از یک سال است به اتهام قتل همسر ناصر محمد خانی در بازداشت موقت است، در آن به سر می‌برد.

رویدادهای عراق، دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

برائث وقوع چندین انفجار مهیب در کربلا، چهار نظامی بلغاری کشته و شمار زیادی نیز از نیروهای ائتلاف زخمی شدند.

شنبه 6 دي 1382 - 27 دسامبر 2003

به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از خبرگزاری رویتر، يك سخنگوي نظامیان لهستان در عراق گفت: ما از وقوع چندین حمله و انفجار مهیب در دانشگاه، تالار شهر و ایستگاه پلیس کربلا اطلاعاتی به دست آورده‌ایم.

هم چنین يك سخنگوي ديگر وزارت دفاع لهستان در ورشو، اعلام کرد: چهار نظامی بلغاری در این حملات کشته و شمار زیادی از مردم نیز زخمی شده‌اند. وي در خصوص مجروحان این حوادث گفت: حدود 20 زخمی در این حوادث بر جای مانده‌اند. با این حال از ملیت آن و هم چنین تعداد کشته‌ها و زخمی‌ها اطلاعی در دست نیست.

در سه انفجار جداگانه‌ي بمب‌هاي دست ساز در عراق، شش سرباز آمريكايي زخمی شدند. به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) به نقل از خبرگزاری آسوشیتدپرس، سرهنگ پاتریشیا تران ماتتو سخنگوي ارتش آمریکا، گفت: پنج سرباز آمريكايي در اثر انفجار دو بمب دست ساز که در مسیر عبور نظامیان در بغداد کار گذاشته شده بود، زخمی شدند و يك سرباز ديگر نیز در اثر حادثه‌ي مشابهي در منطقه‌ي "هبانیه" واقع در غرب بغداد، زخمی شده است.

بمب ديگري در نزديكي يك انبار سوخت در نزديكي "لطيفيه" واقع در جنوب بغداد منفجر شد که تلفاتی در بر نداشت؛ اما باعث آتش سوزي عظيمي گرديد. شاهدان چشمگين منطقه‌ي القلاني بغداد نیروهاي آمريكايي را مسوول حملات مي‌دانند. انتهاي پیام

تحولات عراق: کشته شدن 20 تن از نیروهاي ائتلاف

پیمان پژمان(بغداد) شنبه 6 دي 1382 - 27 دسامبر 2003

در جریان چند حمله در عراق 20 تن از نیروهاي ائتلاف کشته شدند. در این حملات دو کمپ نظامی، دانشگاه، شورای محلی و دفتر شهردار کربلا مورد حمله قرار گرفت. این اولین بار است که چنین حملاتی در خارج از بغداد صورت می‌گیرد. یکی از این حمله‌ها علیه دانشگاه کربلا بود که نزدیک حرم های امام حسن و امام حسین بود. گزارشی از خسارت به این حرم‌ها در دست نیست.

تحليل اوضاع ايران و عراق در رسانه هاي جمعي

هفته نامه های ایران: ۵ دی

بي بي سي - شنبه 6 دي 1382 - 27 دسامبر 2003

هفته نامه های ایران روابط ایران و آمریکا، انتخابات آینده مجلس و دیدار شیرین عبادی برنده جایزه صلح نوبل با ژاک شیراک رئیس جمهوری فرانسه را در صفحات اول خود بازتاب داده‌اند. هفته نامه **امید جوان** با الهه کولایی نماینده مجلس در باره سیاست خارجی ایران گفتگو کرده و به نقل از وی تیتراژه است: "فرصت‌ها را از دست می‌دهیم تا در بدترین شرایط به انتخاب ناگزیر تن دهیم."

خانم کولایی رابطه ایران و آمریکا را مثال آورده و گفته: "ما از فرصت‌های پیش آمده بعد از دوم خرداد و مصاحبه آقای خاتمی با سی‌ان‌ان استفاده نکردیم و فرصت‌های ایجاد شده را از دست دادیم." خانم کولایی می‌گوید: "در روند تحولات آمریکا این فرصت‌ها پایدار نیست و در حالی که دولت کلینتون سعی می‌کرد مشکل آمریکا با ایران را از طریق گفتگو با طرف ایرانی حل کند، آن هم در شرایطی که موثر بودن سیاست تحریم زیر سؤال رفته بود، چگونه عمل کردیم؟"

این عضو حزب مشارکت عقیده دارد: "که این مشکلات تحت تأثیر مسائل دیگری نظیر نگاه ایدئولوژیک به مقوله سیاست و وجود آمده و باید‌هایی را ترسیم می‌کند که ارتباطی با واقعیت‌ها ندارد. ما نتوانسته‌ایم میان باید‌های ایدئولوژیک و واقعیت‌های خارجی رابطه معقولی ایجاد کنیم. به همین دلیل می‌توانیم تا زمانی واقعیت را انکار کنیم اما این زمان همیشگی نیست و روزی این واقعیت‌ها خودشان را بر ما تحمیل می‌کنند."

خانم کولایی می‌گوید: "بین آمریکا و کشورهای که در تمام سال‌های گذشته روابطی با آنها داشته‌ایم هیچ تفاوتی وجود ندارد. ممکن است مسائلی را در تاریخ گذشته با آمریکا تجربه کرده باشیم ولی سایر کشورهایی که با آنها رابطه داریم کم و بیش رفتاری شبیه آمریکا داشته‌اند به همین جهت ادامه این تفکیک توجیه منطقی ندارد."

ایران و همسفری جمعه به نقل از قربانعلی دری نجف‌آبادی رئیس دیوان عدالت اداری نوشته‌اند دولت حق تفسیر، قانونگذاری و توسعه در قانون را ندارد. آقای دری نجف‌آبادی وزیر پیشین اطلاعات ضمن دفاع از ابطال آئین نامه دولت در باره انتخابات گفته است: "۴۳ نفر از قضات برجسته پس از بررسی آئین نامه هیات دولت در خصوص انتخابات رای به ابطال آن داده‌اند."

رد آئین نامه اجرایی انتخابات به وسیله دیوان عدالت اداری با واکنش دولت رو به رو شده و عبدالواحد موسوی لاری وزیر کشور در این باره گفته است: "از زمانی که آقای دری نجف‌آبادی این مسئولیت را برعهده گرفته‌اند چندین مورد به این شکل عمل شده و ممکن است از این رویه جدید نوعی تقابل با دولت برداشت شود."

حبیب الله عسگراولادی دبیر کل جمعیت موفله اسلامی در هفته نامه **شما** از وزارت کشور انتقاد کرده که چرا بر سر ورود چند نفر معلوم الحال و مشکوک الهویه با شورای نگهبان چانه زنی می کند. به گفته آقای عسگراولادی، راه افزایش مشارکت مردم اجازه دادن به چند ضد انقلاب و مخالف نظام برای ورود به میدان رقابت نیست بلکه این امر تیر خلاص به شعار توسعه سیاسی است و ما در انتخابات شوراها چنین امری را تجربه کرده ایم بنابر این نباید از یک روزنه دو بار گزیده شویم. هفته نامه **پالئارات** ارگان انصار حزب الله اصلاح طلبان را متهم کرده با بهره گیری از ماشین تبلیغاتی و رسانه ای و بمباران روانی جامعه، در افکار عمومی دستکاری کرده و توانسته اهداف سیاسی خود را به جای مطالبات واقعی جامعه به خورد مردم دهند و اکثریت کرسی های قرمز مجلس را به دست آورند.

به نوشته **پالئارات**: "اصلاح طلبان ماه ها قبل از شروع رقابت های انتخاباتی مجلس ششم با متمرکز کردن فعالیت رسانه ای و تبلیغاتی خود بر مسائلی نظیر قتل های مشکوک زنجیره ای و حادثه کوی دانشگاه و ادعای به هم خوردن تجمعات سیاسی و نیز استفاده از ادبیات رادیکال و تخریب شدید چهره و ارکان نظام، تلاش کرد تا با ایجاد یک شکاف مصنوعی حول محور خشونت، خود را مخالف شدید خشونت و جریان سیاسی مقابل را طرفدار خشونت جلوه دهد." **پالئارات** می نویسد: "این جریان در آستانه مجلس هفتم همان استراتژی فریب را در پیش گرفته است و با طرح موضوعاتی چون دموکراسی و حقوق بشر سعی دارد اکثریت مجلس را از آن خود کند." هفته نامه **پرتو** سرمقاله خود را به انتخابات مجلس اختصاص داده و تیتزرده است: "مجلس جای مخالفان نظام نیست."

سرمقاله نویس **پرتو** می نویسد: "شایسته است هیات های اجرایی منتخب وزارت کشور در ابتدا مخالفان نظام و دشمنان را شناسایی کرده و از لیست خارج کنند. سپس شورای نگهبان با موشکافی بیشتر از ورود عناصر وابسته و نوکران مستقیم و غیر مستقیم دشمن که تریبون مجلس را به پایگاهی علیه دین و ارزش ها تبدیل می کنند، جلوگیری کند." **پرتو** در صفحه اول خود عکسی از دیدار ژاک شیراک رئیس جمهور فرانسه با شیرین عبادی برنده جایزه صلح نوبل چاپ کرده و تیتزرده است: شیرین عبادی به اتهام اقدام علیه امنیت ملی باید محاکمه شود."

محمد حسن قدیری ابیانه که پرتو او را کارشناس مسائل استراتژیک معرفی کرده، اتهام خانم عبادی را درخواست وی از رئیس جمهور فرانسه و اتحادیه اروپا برای حمایت از لایحه تغییر قانون انتخابات عنوان کرده است.

هفته نامه **صدا** به تحلیل سخنان محمد خاتمی رئیس جمهوری در باره عدم وجود زندانی سیاسی در ایران پرداخته و نوشته، تا همین چند سال پیش سخن گفتن از وجود زندانی سیاسی در جمهوری اسلامی ایران نه تنها آزادانه صورت نمی گرفت بلکه می توانست واکنش های تندی را از سوی بسیاری از مقامات رسمی در پی داشته باشد.

صدا، سخن گفتن درباره وجود زندانی سیاسی در کشور را نشانه فضای آزادی یافته که پس از دوم خرداد بر کشور حاکم شده است.

مقاله نویس **صدا** از گروه های اصلاح طلب انتقاد کرده که وقتی از زندانی سیاسی سخن به میان آورده می شود تنها صورت دوستان خودشان را مجسم می کنند و نسبت به زندانیان وابسته به گروه هایی دیگر کم توجه هستند.

آقای خاتمی در اجلاس سران جامعه اطلاعاتی در ژنو گفته بود: "امروز هیچ زندانی مطبوعاتی در ایران وجود ندارد ولی بعد توضیح داد که بعضی سیاستمداران در زندان هستند که خودم هم پیگیر قضایا هستم."

صدا می نویسد: این که آقای خاتمی برای چندمین بار مجبور می شود گفته های اولیه خود را اصلاح کند نشان از تعارضی درونی دارد که رئیس جمهور را آزار می دهد.

روزنامه های تهران، 6 دی

بی بی سی - شنبه 6 دی 1382 - 27 دسامبر 2003

روزنامه های تهران عنوان های اصلی خود را به زلزله ای اختصاص داده اند که به نوشته آن ها هنوز میزان تلفات آن مشخص نشده است و منابع مختلف خبر می دهند که کمبود امکانات نجات، هزاران نفر از مردم منطقه را دو شب گذشته با خطر مرگ در اثر سرما روبرو کرده است.

آفتاب یزد خبر داده که در چهل سال گذشته ۹۸ هزار ایرانی در اثر زلزله در ایران کشته شده اند. **یاس نو** از مردم برای ارسال کمک های خود به منطقه استمداد کرده و از زیان مردم نوشته لباس و وسایل گرم کننده و پزشکی متخصص اورتوپدی و جراح مغز و اعصاب بزرگ ترین کمبود منطقه ای است که زلزله آن را ویران کرده است.

جعفر گلابی در مقاله ای در **اعتماد** با اشاره به زلزله های قبلی در رودبار و خراسان و احتمال وقوع زلزله در شهر ۱۲ میلیون نفری تهران نوشته آیا همه اینها باعث شده است کاری بکنیم؟ زلزله بزرگی نباید ولی بر اثر پیشگیری های لازم خسارات و تلفات سنگین نداشته باشیم؟ هنوز مدت زیادی از وقوع یک زلزله وحشتناک به بزرگی ۸ ریشتر در ژاپن نگذشته است که تقریباً جز چند زخمی خسارت دیگری

به بار نیاورد. آیا این همه سبب نمی شود که به خود بیاییم و بهمن انباشته ای را که بر فرازمان قرار گرفته است تدبیر کنیم؟

نویسنده **اعتماد** از این که امکانات کشور در زمینه های دیگر هزینه می شود انتقاد کرده و نوشته اولویت های اصلی، اساسی، درجه یک کشور کاملاً مشخص است و آنچه تاکنون در راه های دیگر مصرف گردیده واقعا کافی است، مگر اینکه مردم داوطلبانه خواستار پیگیری سلايق خاصی باشند و اعلام نمایند که مایلند امکانات کشور در این جهت ها صرف شود. مقاله **اعتماد** با این جمله پایان می گیرد: اگر این زلزله همه را بیدار کند زلزله های بعدی تکان دهنده نخواهند بود.

در حالی که خبر داده شده بود که دفتر تحکیم وحدت، بزرگ ترین تشکل دانشجویی کشور به زودی در اهواز جلسه ای تشکیل می دهد که این تشکل را از سکوت و سکونی که به آن دچار شده بیرون آورد روزنامه **جمهوری اسلامی** خبر داده که نماینده ولی فقیه در دانشکده علوم پزشکی دانشگاه اهواز با برگزاری اجلاس دفتر تحکیم وحدت مخالفت کرده است.

روزنامه **جمهوری اسلامی** که از این تصمیم ابراز خوش حالی کرده نوشته دانشجویان تندرو قصد دارند در این اجلاس تشنج در کشور ایجاد کنند و آرامش را هم به بریزند. بخش عمده ای از اعضای مرکزی دفتر تحکیم وحدت در روزهای گذشته خواستار تحریم انتخابات اسفند ماه مجلس شده بودند و احتمال می رفت که در اجلاس اهواز هم همین تصمیم به تصویب نمایندگان دانشجویان تمام کشور برسد.

یاس نو در مقاله ای با عنوان جنبش دانشجویی و زلزله بم به بررسی وضعیت جنبش دانشجویی پرداخته که در سکوت و انفعال به سر می برد و نوشته با بررسی سوابق تاریخی روشن می شود که که جنبش دانشجویی همیشه پیشگام کمک رسانی به آسیب دیدگان حوادث طبیعی و نابسامانی های اجتماعی بوده است.

به نظر سعید رضوی فقیه در مقاله **یاس نو** جنبش دانشجویی با شرکت در عملیات امداد زلزله دیدگان بم با آخرین آزمون سرنوشت ساز خود روبروست و باید بتواند مانند گذشته با بسیج مردم برای گردآوری کمک ها و ارسال مایحتاج و شرکت در اقدامات مدرسانی پیشگام شود.

به نوشته سعید رضوی، جنبش دموکراسی خواهی و از جمله دانشجویان باید با شرایط تازه در آماده باش کامل به سربرند چرا که زلزله دیدگان همان مردمی هستند که نیروهای اصلاح طلب برای آزادی آن ها کوشش می کنند.

انتخابات آینده مجلس و وضعیت نیروها و مردم در آن موضوع اصلی مقالات و گزارش های روزنامه های تهران است.

یاس نو از زبان مجید انصاری نماینده تهران نوشته حاکمیت باید خود را آماده تحمل گزنده های انتقادات مجلس کند.

کیهان از یک نظرسنجی خبر داده که مطابق آن اکثریت مردم تهران، نمایندگان این شهر در مجلس شورای اسلامی را نمی شناسند و از عملکردشان رضایت ندارند.

کیهان ادعا کرده در این نظرسنجی که به سفارش خبرگزاری فارس و توسط یک مرکز سنجش افکار انجام شده است از ۱۷۹۴ نفری که جواب داده اند ۴/۵۸ درصدشان گفته اند «نمی شناسم، نمی دانم» و ۲/۱۷ درصد پاسخ نادرست داده اند. در عین حال تنها ۷/۱۹ و ۷/۱۸ درصد به ترتیب نام آقایان کروی، محمدرضا خاتمی را برده اند.

به نوشته **کیهان** در پاسخ این که نمایندگان کنونی شهر تهران چه کسانی هستند، کروی با ۷/۱۹ درصد، محمدرضا خاتمی با ۷/۱۸ درصد، افخمی با ۲/۴ درصد، شکوری راد با ۰/۹ درصد، کولایی با ۹ درصد، حضرتی با ۳/۱ درصد در صدر قرار گرفته اند.

جمهوری اسلامی به خبرگزاری جمهوری اسلامی بابت انتشار یک نظرسنجی که نشان می دهد هفتاد درصد مردم برای شرکت در انتخابات منتظرند تا از رای شورای نگهبان با خبر شوند اعتراض کرده و آن را نشانه جهت گیری سیاسی سازمان خبری دولت دانسته است.

به نوشته روزنامه هوادار محافظه کاران این که در نظرسنجی خبرگزاری جمهوری اسلامی معلوم شده که ۸۴،۵ درصد شهروندان تهرانی با «حق داوطلبی نامزدهای همه گروه های سیاسی در انتخابات موافق بوده اند» معنای فضا سازی به نفع گروه های غیرقانونی و دارای سوابق سوء است.

شرق مقاله ای را به چاپ رسانده که در آن استدلال کسانی که معتقد به تحریم انتخابات هستند رد شده و در مقابل آن تاکید شده است که شرکت در انتخابات و مانع شدن از آن که مجلس در اختیار محافظه کاران قرار گیرد شرایط بهتری را برای پیشبرد اصلاحات فراهم خواهد آورد.

مصطفی تاج زاده نویسنده مقاله **شرق** استدلال کرده است که نه تنها در ایران بلکه در همه کشورها، رفتار حکومت ها را مناسبات حقیقی قدرت تعیین و تعدیل می کند نه مناسبات حقوقی نظام سیاسی. پس باید کوشید در آن میدان در جایگاه مناسب قرار گرفت تا قدرت، قدرت را کنترل کند. قانون اساسی به تنهایی قدرت را مهار نمی کند.

نویسنده اصلاح طلب مقاله روزنامه **شرق** در مقابل کسانی که تغییر قانون اساسی را شرط اول تحقق دموکراسی در ایران می دانند نوشته با وجود آن که تاکید همه قانون های اساسی دنیا دفاع از حقوق مردم است اما در بسیاری از کشورها اقتدارگرایی حاکم است. یعنی نسبت مستقیمی بین

دموکراسی و قانون اساسی وجود ندارد. برای مثال انگلستان قانون اساسی ندارد اما قدیمی ترین دموکراسی کنونی در آن کشور مستقر است. در انتهای مقاله **شرق** تاکید شده است که آن اراده ای که موافق تفسیر دموکراتیک قانون اساسی است، در کجا بهتر از نهادهای انتخابی همچون مجلس می تواند متشکل و منشاء اثر شود؟ به علاوه مقدم بر اصلاح قانون اساسی، تفسیر صحیح و مردم سالار قانون اساسی و لغو نظارت استصوابی است و هیچ نهادی به اندازه مجلس در این زمینه واجد اقتدار و حتی قدرت نخواهد بود. در حالی که گمانه زنی ها در مورد شرکت مردم در انتخابات آینده مجلس ادامه دارد، روزنامه **ایران** از زبان وزیر کشور نوشته در انتخابات اسفند ماه حدود شصت در صد واجدین شرایط در انتخابات مجلس شرکت خواهند کرد.

پیش بینی موسوی لاری در همان روزی انتشار می یابد که دبیر شورای نگهبان با تصمیم دیگر وی مخالفت کرده و این بار با اشاره به عرف سال های گذشته این که بازرسان وزیر کشور برای نظارت بر بر انتخابات در جلسه ناظران حاضر باشند مخالفت کرده است.

ایران روزنامه خیرگزاری جمهوری اسلامی خبر داده که سفر حسنی مبارک رییس جمهور مصر به تهران که بعد از دیدار روسای جمهور دو کشور در ماه گذشته خبر آن پخش شده بود قطعی شده است.

اهمیت خبر روزنامه **ایران** در آن است که از مخالفت جناح تندرو و محافظه کاران با تجدید روابط ایران و مصر کاسته نشده است و آنان همچنان با اشاره به قطع روابط تهران و قاهره که بیست و چهار سال پیش به دستور آیت الله خمینی انجام شد، تنها راه تجدید روابط را دست شستن مصر از قرارداد صلح با اسرائیل می دانند و با تغییر نام خیابان خالد اسلامبولی در تهران، که تجلیلی است از عامل ترور رییس جمهور سابق مصر مخالفت می کنند.

گوناگون

تکرار نورنبرگ در عراق- قسمت اول

مهرداد رایجیان اصلي*: شرق - چهارشنبه 3 دي 1382 - 24 دسامبر 2003

* دانشجوی دکتری حقوق کیفری و جرم شناسی از دانشگاه شهید بهشتی، عضو انجمن ایرانی حقوق جزا، دبیر کمیته حمایت از بزه دیدگان شورای عالی توسعه قضایی.

دستگیری صدام، گذشته از بحث های گوناگونی که درباره خونریزی ها و جنایت هایش به همراه داشت، دربر دارنده موضوعی حقوقی است که فصل نویی را در تاریخ حقوق _ به ویژه حقوق بین الملل کیفری _ می گشاید. ماهیت حقوقی رفتارهای ارتكابی او (در سطح ماهوی، یعنی از دیدگاه جرم بودن یا نبودن آنها) و تشکیل دادگاه صلاحیت دار برای رسیدگی به اتهام های او (در سطح شکلی، یعنی از دیدگاه تشکیلات و آئین دادرسی کیفری) هر کدام، مسائلی است که ضلع های این موضوع حقوقی را تشکیل می دهد؛ مسائلی که بی درنگ پس از دستگیری صدام بحث درباره آنها به جریان افتاد. در مورد ماهیت جرایم _ یا بهتر بگوییم: «جنایت های صدام» - بیشتر این سخن به گوش می رسد که آنها را باید «جنایت های جنگی» دانست که از قالب يك درگیری مسلحانه داخلی یا بین المللی خارج نبوده اند. شاید نتوان کسی را یافت که با محاکمه او اینچنین اجزای هر چه قاطعانه تر عدالت درخواست شده باشد. به همین جهت، محاکمه صدام با گذشت زمانی کوتاه از دستگیری او به مهمترین بحث محافل سیاسی، حقوقی، تبدیل شد. به طور کلی، به منظور شناختن دادگاه صلاحیت دار برای رسیدگی به اتهام های صدام، سه راه را می توان تصور و بررسی کرد:

۱ _ محاکمه از راه يك دادگاه بین المللی کیفری

۲ _ محاکمه از راه تشکیل يك دادگاه ویژه

۳ _ محاکمه از راه دادگاه داخلی

دادگاه بین المللی کیفری

تشکیل دادگاه بین المللی کیفری با ویژگی دایمی برای رسیدگی به جنایت های بین المللی، آرمانی است که بشر از دیرباز در جست وجوی آن بوده، به گونه ای که در سده بیستم، به ویژه پس از دو جنگ جهانی با جدیت بیشتری دنبال شد. اگرچه نیروهای پیروز پس از جنگ جهانی دوم با تشکیل دادگاه های توکیو و نورنبرگ، تنی چند از عاملان و جنایتکاران جنگی را به محاکمه کشاندند، ولی تشکیل این دادگاه ها نتوانست وجدان زخم خورده جامعه بشری را به نحو شایسته ای خرسند سازد. با تأسیس سازمان ملل متحد در ۱۹۴۵، مجمع عمومی این سازمان با تصویب «کنوانسیون پیشگیری از جنایت نسل زدایی و مجازات آن» در ۹ دسامبر ۱۹۴۸، تشکیل يك دادگاه بین المللی را برای محاکمه مرتکبان این جنایت پیش بینی کرد (ماده ۶). بر همین اساس، مجمع عمومی در همان سال از کمیسیون حقوق بین الملل خود خواست تا امکان تشکیل يك دیوان بین المللی دایمی را بررسی کند. این تلاش ها سرانجام با تصویب سند تأسیس دیوان بین المللی کیفری در کنفرانس دیپلماتیک رم (با ۱۲۰ رای موافق، ۷ رای مخالف و ۲۱ ممتنع) به تاریخ ۱۷ جولای ۱۹۹۸ به ثمر نشست. دادگاهی که

اساسنامه آن در بهار سال ۲۰۰۲ (فروردین ماه ۱۳۸۱) با تصویب شصتمین کشور لازم الاجرا شد. بر پایه ماده ۵ اساسنامه، دیوان برای رسیدگی به ۴ جرم (با عنوان جنایت های بین المللی) صلاحیت دارد که عبارتند از:

- نسل زدایی (Genocide)
 - جنایت های علیه بشریت (Crimes against humanity)
 - جنایت های جنگی (War Crimes)
 - جنایت تجاوز (Crime of aggression).
- صرف نظر از جنایت تجاوز (که دیوان تا زمان تصویب مقرراتی شامل تعریف آن و تعیین شرایطی که دیوان برپایه آنها نسبت به این جنایت اعمال صلاحیت خواهد کرد)، صلاحیت دیوان برای رسیدگی به سه جنایت نخست، شرط مهمی دارد که از آن به «صلاحیت زمانی» یاد می شود. بر این اساس، دیوان، تنها نسبت به جرایمی صلاحیت دارد که پس از لازم الاجرا شدن اساسنامه ارتکاب یافته باشند (بند يك ماده ۱۱). به همین جهت، رئیس دادگاه بین المللی کیفری محاکمه صدام را از وظایف (صلاحیت) این دادگاه خارج دانسته است^۱، زیرا جنایت هایی که امروز صدام به آنها متهم است، پیش از لازم الاجرا شدن اساسنامه و تأسیس دادگاه (یعنی پیش از بهار ۲۰۰۲) ارتکاب یافته بودند. به بیان دیگر، دیوان برای رسیدگی به این اتهام ها صلاحیت زمانی ندارد، مگر آنکه دلایل و مدارکی درباره یکی از جنایت های داخل در صلاحیت دیوان یافت شوند که از ارتکاب آنها پس از بهار ۲۰۰۲ میلادی حکایت کنند.

۲_ تشکیل يك دادگاه ویژه

تشکیل يك دادگاه ویژه (ad hoc) یکی دیگر از راه هایی است که جامعه جهانی در گذشته برای رسیدگی به جنایت های بین المللی تجربه کرده است. تشکیل دادگاه بین المللی برای پیگرد عاملان جنایت های ارتكابی در یوگسلاوی سابق (در ۱۹۹۳) و نیز دادگاه بین المللی برای پیگرد عاملان جنایت های ارتكابی در رواندا (در ۱۹۹۴) دو نمونه آشکار از این تجربه است. تشکیل دادگاه های ویژه برای رسیدگی به جنایت های بین المللی بر پایه ماده ۲۹ منشور ملل متحد از اختیارات شورای امنیت به شمار می رود^۲. پس، چنین دادگاه هایی را از ارکان فرعی شورا باید دانست که تشکیل آنها در اجرای فصل هفتم منشور (اقدام برای تهدید به صلح، نقض آن و اعمال تجاوز) امکان پذیر است. صلاحیت دادگاه ویژه از نظر زمانی و مکانی، به زمان ارتکاب جنایت های بین المللی و سرزمین محل وقوع آنها محدود می شود. برای نمونه، صلاحیت دادگاه یوگسلاوی از این جهت، به اعمالی محدود است که در سرزمین یوگسلاوی سابق «در فاصله زمانی یکم ژانویه ۱۹۹۱ تا تاریخی که شورای امنیت پس از استقرار صلح تعیین خواهد کرد» ارتکاب یافته و می یابد (ماده ۸ _ قطعنامه ۸۲۷ شورای امنیت _ به تاریخ ۲۵ مه ۱۹۹۳ _ بند ۲). گذشته از اینها، دادگاه ویژه، بر خلاف دیوان بین المللی کیفری، دایمی نیست؛ یعنی شورای امنیت می تواند آن را در صورت لزوم منحل کند، همچنان که می تواند اختیارات و وظایف آن را تغییر دهد. بدین ترتیب، درباره امکان تشکیل چنین دادگاهی برای رسیدگی به اتهام های صدام باید گفت اگرچه شورای امنیت بر پایه وظایف خود در اجرای فصل هفتم منشور ملل متحد همواره برای تشکیل يك دادگاه ویژه اختیار دارد، ولی در مورد موضوع عراق به دلیل ویژگی های خاص سیاسی چنین امکانی بعید به نظر می رسد. زیرا، توافق لازم میان اعضای شورای امنیت برای تشکیل يك دادگاه ویژه در شرایط کنونی دشوار به نظر می رسد. وانگهی، در صورت تشکیل چنین دادگاهی، پدید آوردن گان و گردانندگان آن از آماج انتقادات و فشارهای سیاسی مصون نخواهند ماند. به بیان دیگر، جوامع جهانی تشکیل يك دادگاه ویژه را نسبت به يك دادگاه بین المللی برای اجرای هر چه بهتر عدالت، چندان مناسب نمی بینند و از تأسیس آن استقبال نمی کنند. به همین خاطر، اظهارنظرها و بحث هایی که پس از دستگیری صدام مطرح شده، بیشتر پیرامون محاکمه وی در يك دادگاه بین المللی یا داخلی بوده است.

رسیدگی به اتهام های صدام در يك دادگاه داخلی صلاحیت دار، ساده ترین و در عین حال، عادلانه ترین راه _ در شرایط کنونی _ به نظر می رسد.

این عقیده، تنها از داور شخصی نگارنده سرچشمه نمی گیرد، بلکه واقعیت های موجود بر آن صحنه می گذارد. بی گمان، وجود يك دادگاه بین المللی دایمی را برای اجرای عدالت نسبت به جنایتکاران بین المللی باید ایده آل انگاشت، ولی در شرایطی که چنین دادگاهی قدرت و صلاحیت لازم را برای رسیدگی به چنین جنایت هایی ندارد، دادگاه های داخلی را باید بهترین ابزار برای رسیدن به این هدف دانست. وانگهی، حتی در صورت صلاحیت داشتن دادگاه بین المللی کیفری، رسیدگی این دادگاه به جنایت های بین المللی در چارچوب «اصل صلاحیت تکمیلی» امکان پذیر است؛ یعنی تقدم رسیدگی با دادگاه های داخلی خواهد بود و دیوان، تنها در صورت بی تمایلی یا ناتوانی دولت صلاحیت دار به موضوع رسیدگی خواهد کرد (ماده ۱۷ اساسنامه). بدین ترتیب باید گفت در شرایط کنونی، دادگاه های داخلی، در کنار دادگاه بین المللی کیفری یا به تنهایی، برای رسیدگی به جنایت های بین المللی اصالت دارند، این اصالت بر حق تقدم رسیدگی این دادگاه ها بازمی گردد. به طور کلی، صلاحیت دادگاه های داخلی برای رسیدگی به جرایم بر پایه اصول زیر استوار است:

- اصل صلاحیت سرزمینی که به موجب آن، قوانین کیفری هر دولت درباره همه کسانی که در قلمرو سرزمینی آن دولت (زمینی، دریایی و هوایی) مرتکب جرم شوند، اعمال می‌گردد (بنگنرید به ماده ۳ قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰).
- اصل صلاحیت شخصی که برپایه آن، قوانین هر کشور نسبت به جرم‌های ارتكابی اتباع آن در خارج از کشور قابل اعمال است (بنگنرید به ماده ۷ قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰). گستره اصل صلاحیت شخصی امروز به جرم‌های ارتكابی علیه اتباع (بزه دیدگان) در خارج از کشور نیز کشیده شده است که با عنوان «صلاحیت شخصی منفعل» (Passive) در برابر گونه نخست آن (یعنی صلاحیت شخصی فعال : active) قرار می‌گیرد. با وجود این، «اصل صلاحیت شخصی منفعل» هنوز در سطح جهان پذیرش عمومی نیافته است.
- اصل صلاحیت واقعی یا حمایتی که به کشورها اجازه می‌دهد تا جرایمی را که امنیت و حاکمیت آنها را به طور مستقیم نشانه می‌رود، صرف نظر از تابعیت مرتکبان و محل وقوع آنها، مورد پیگرد قرار دهند (بنگنرید به ماده ۵ قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰).
- اصل صلاحیت جهانی که بر پایه آن، هر دولت می‌تواند صلاحیت خود را نسبت به جرم‌هایی که طبق قوانین و مقررات خاصی (مانند کنوانسیون‌ها) جنایت بین‌المللی شمرده می‌شوند، اعمال کند (بنگنرید به ماده ۸ قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۰).

با این توضیح، درباره صلاحیت دادگاه‌های داخلی برای رسیدگی به جنایت‌های اتهامی صدام (گذشته از ماهیت و نوع آنها) می‌توان گفت:

نخست، در مورد جنایت‌های ارتكابی در خاک عراق (مانند آنچه در حلبچه رخ داد)، دادگاه‌های عراق بر پایه اصل صلاحیت سرزمینی صلاحیت خواهند داشت؛ دوم، درباره جنایت‌های ارتكابی در خارج از کشور توسط اتباع عراقی (مانند جرایمی که نظامیان عراقی در جنگ با کویت در خاک کویت مرتکب شده بودند)، دادگاه‌های عراق برپایه اصل صلاحیت شخصی فعال صلاحیت دارند؛ در این دو مورد، مباشرت نکردن در ارتكاب جرم، مسئولیت شخصی صدام را نفی نمی‌کند، زیرا فرد دستور دهنده مانند مباشر جرم از مسئولیت کیفری برخوردار است. ولی، دستور مقام بالاتر یا حکم قانون در پاره‌ای شرایط می‌تواند مرتکب را از پیگرد و کیفر برهاند.^۳

سوم، در صورت فرار صدام یا خروج او از عراق، دادگاه‌های داخلی هر یک از کشورهایایی که صدام در آنجا دستگیر یا یافت شود، بر پایه اصل صلاحیت جهانی می‌توانند به اتهام‌های او رسیدگی کنند. امروز که از پایان جنگ آمریکا و متحدانش با عراق و سرنگونی رژیم صدام بیش از دو فصل می‌گذرد، جهان در آستانه تجربه‌ای گران در عرصه تحولات حقوق بین‌المللی قرار دارد. اگر خودداری آمریکا از تحویل صدام برای محاکمه در یک دادگاه صلاحیت دار، پاره‌ای انتقادهای برانگیخته و بدبینی‌هایی پدید آورده است، این گذشت زمان را در برابر تعجیل فاتحان جنگ جهانی دوم در تشکیل دادگاه‌های نورنبرگ و توکیو می‌توان به فال نیک گرفت. بی‌گمان، به ثمر نشستن این خوش‌بینی در گرو آن است که نیروهای متحد، متهم بازداشت شده (یا متهمان بازداشت شده احتمالی آینده) را در اختیار دادگاه صلاحیت داری که مورد تأیید عراقیان و جامعه بشری باشد قرار دهند. چه، در غیر این صورت، برگزاری هر دادگاهی، محاکمه‌ای فرمایشی و تشریفاتی بیش نخواهد بود که دغدغه اجرای عدالت بین‌المللی را به رویایی تغییرناپذیر مبدل خواهد ساخت.

پی‌نوشت‌ها:

۱. در ماده ۱۲۶ اساسنامه پیش‌بینی شده بود این سند از نخستین روز پس از شصتمین روز از تاریخ تودیع شصتمین سند تصویب، پذیرش، موافقت یا الحاق نزد دبیرکل ملل متحد لازم‌الاجرا خواهد شد.
۲. ماده ۲۹ منشور می‌گوید: «شورای امنیت می‌تواند به تأسیس ارکان فرعی آن گونه که برای انجام وظایف خود لازم بدانند، مبادرت کند.»
۳. بازتاب این مفاهیم پذیرفته شده در حقوق بین‌الملل کیفری را می‌توان در مواد ۲۷ (تأثیرناپذیری سمت رسمی افراد) ۲۸ (مسئولیت فرماندهان نظامی و دیگر مقام‌های مافوق) و ۳۳ (دستور مقام بالاتر و حکم قانون) از اساسنامه دیوان بین‌المللی کیفری، به روشنی دید.